

не е ясно. Авторът на бележката, схимникъ, се сочи на повече още 120 годишна възраст: **Скрьшнтелю боу ѿцѣ амннь. Хсъ зауало н конецѣ. Пнса ракамн ѱеромонаха скнмннха грѣшнаго нмашн лѣт. рк (120). пауе ваще, да поманѣте, а васъ бѣ, амннь** (Споменик XXX, 43).

2. — Скопйе. Книжарница на Кара-Трифунa. Печатането на книги съ кирилица за южнитѣ славяни почнало още отъ 1493 г. въ Цетине. То се засилило презъ следния XV в., когато били открити печатници въ Венеция, Грачаница, Милешево, Бѣлградъ и пр. Венециянската печатница превъзхождала всички други, тя имала и словолитница и продавала печатарски материали на другитѣ малки славянски печатници. Въ нея почнали да работятъ и първитѣ български печатари, които били донѣде и книжовници. Излѣзлитѣ тамъ книги били предназначени за южното православно славянство. Така, въ послесловието на молитвеника, печатанъ въ 1520 г., господарьтъ на печатницата Божидаръ Вуковичъ казва, че като поревновалъ по книгитѣ, печатани за чужди народи, замислилъ да извади такива и за своитѣ сънародници: **желаніемъ въждеলেখъ и наша сръбськаа же бльгарськаа такожде на типарехъ съставити . . . да испльнимъ въсако недостатъчство въ божьствьныхъ црквахъ книгъ, неже естъ оумаленое иновѣрными нзыкы.** Въ 1566 год. виждаме въ Венеция българския печатаръ Яковъ да печата своя часословъ. Той билъ родомъ отъ покраината Каменица, при града Коласия (Кюстендилъ), въ политѣ на Осогово, или както казва той за себе си: **йзидохъ ѿ Македоніе ѿчѣтва моего. . . азъ оубо Іаковъ родѣ и ѿчѣвомъ вехъ иже въ подькрылі великіе гори Шоговецѣи влизъ Колосискаго града ѿ места нарицаема Камена река. ѿ племена шенїичьскаго и нарочитаго страни тѣѣ дрѣвнїи врѣмень.** Яковъ печаталъ по старитѣ калѣпи, останали отъ нѣкогашния печатаръ Божидара: **въ градъ Венетіа и тамо ѿврѣтохъ стари калапы Божидара воевода оу егова сѣа Ёиценца. ѿ многими врѣмени неписали. и почехъ пысати (= да печатамъ) сїе мале кнїге. . . Три години следъ този Якова се вестява въ Венеция неговъ съименникъ, Яковъ Крайковъ отъ София и, като помощникъ въ печатницата на Иеронима Загуровичъ (отъ Которъ), напе-**